

EDINOST

Glasiló slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč

EDINOST izhaja vsako sredo; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 20 kr. — Posamzne številke pri upravnistvu in po trafikah v Trstu se dobivajo po 8 kr. — Narodne, reklamne in inserate prejema Upravnistvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Urednistvu »via S. Lazzaro« Tip. Hvala; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Izjeme (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Repatica svitlim repom napram severju tišči!

V Rojanu 17. julija.

Raz prestola visokosti i slave propadajočim narodom vedno nemila osoda je uže čestokrat posebnimi naravnimi znaki i smehljajočim licem bližino propada v prošlost šaljivo naznanila. Ona se je pošalila mogočnim Rimcem, stavši jim »post saecula multa gloriae« imperatorijem preslavnega stola dete — cara, ovenčavši ga prvim imenom jeklenega ustanovitelja veko-večne Rome, Romulu pojenačila i drugim poznamenovanjem drobnogledno ga odredila Avgustom, stvoriteljem carstva tadaj poznatega sveta. Ali od temno-lelenega Akvilona jeklenoj i ognenoi siloj priromajoči krepki i čili sinovi še surove Grmanije, Heruli i Rugije, slavnim Odoakrom na čelu, posade raz prestola nevrednega carčeka i otvedó ga v Kampanijo i tam mu odkazo selo novega bivanja, v kojem more razkošno živeti i premišljevat malobrojne dneve nevrednega žezlovanja. Praznovno prosto ljudstvo je tadaj verovalo i trdilo odločno, da na obzorju prikazava se repatica i obrnena repom napram severju je očito občinstvu prorokovalo naroda i moči propad i da bodo iz oddaljene i meglene Alemanije se priklateča krdela nemških barbarov olikanje i prelepej Italiji gospodovala.

Zapustimo sedaj bregova kalno-tekoče Tihere i duhom stopimo na obali kovarnega Ponta i oglejmo si sree še praznovornejšega Moslemina! Tam na zlatem rogu ob Bosporu na sijajnem dvoru mej nebrojno četo dvorjanov i prezalnih odalisk biva, od učene Evrope »bolnim« prozvan mož: padisah v Mohameda proroka verujoči. On je sedaj mrtva larva Osmanova i junaškega Mohameda. A tudi njemu, kakor i nekđaj Romul Avgustulu namuznola se je trda osoda, podavši mu naslov »el mumenim«; izabravši ga zmagovalnim.

Politično obzorje turške države je prečrtnimi oblaci prevlečeno. Nevhta se vedno bolj približuje. Razmere mej prosto Francijo i pregnjilo Turčijo so se poostrele i postale ozbiljne i do skrajne meje napele. Mrzenje do sporazumljenja mej obema državama ni le navidezno, temuč kaže se uže očito; ono se ni izcimilo radi pretiranih marnovanj nepriteljev francoske ljudovlade, ampak znameniti dogodki istinitost položja popolnoma obistinujejo. Francosko vladno časopisje samo uže sprevideva, da gordijski voz zel resnih zamotanj z visoko Porto pričakuje Aleksandrovega meča i da ga, čim prej, tem bolje preseka. V Tripolju, v pokrajini pod sultanovim gospodstvom stoječej, od strani Turčinov vrše se velike vojne priprave. Oborožujo se tako — da se veruje i za gotovo, da oni v najkrajšem času bodo pripravljeni se prijati kakove ofenzive. Vse tovarne za vojskino opravo imajo polne roke dela. Mohamedanizem, ki uže od poslednje rusko-turške vojne se čuti vznemirjenim od Heroslavovih stebrov do reke Gangesove, ščuva svoje pripadnike do divjega fanatizma na sveto vojno napram vesoljnim »gijavrom«.

Na Tripolitanskem i v sosednjem Tunisu je izplamtela pobuna, ki sili mečem i ognjem i namerjava na tla pobiti francosko vladu v severnej Afriki — ono črteno ljudovlado, hotečo za vedno uničiti i odvzeti gospodstvo prorokove zastavi. Kakor Galija smatra, vse ustaje na Algirskem i Tuniskem do poslednje, narodile so se v Tripolju; kajti tu stolujó verni glavari Muselmanom i ta dežela jako razprostranjena je ob jednem središču ali križ-potje cestí, ki vodijo na Sudan i Marokansko. Oficijoz i Parizu delajo na vse kripke i nepretrgano dokazuje bolehnemu Abdul Hamidu mu predočevajo, kako je uže dve dobri tretjini neke-

danjih turških posestev v Evropi zapravlil i da ono, ki mu še ostaje, visi le še na tankem lasu, kakor Damoklejev meč, i ako bode on nadaljeval postopati neprijateljsvenoi politiki v Libiji napram republikí, nevede postavi se na takovo stališče, da sam uniči poslednjo gospodstvo nad Afriko i prav lahko i tudi ono v Aziji. Kdo v tem trenutku bi zaupal sultanu — da se ne zabije i to v glavo i postane sedaj vsem vernim Kalif, ko Francija ima odločno voljo strogo tudi napram Tripolju postopati. Znamenja govoré za isto i prav sedaj se na zlatem rogu nekaj temu jednacega duha. Pobuna na meji tuniško-tripolitanske raste. V mestu Sfaks so uže prvi dan ustaje raz konzularnega poslopja strgali francosko trobojnico i na mesto povzdignoli zeleno prorokovo. Fanatizem Arapov, puščave sinov, obrača se proti vsem krščanom i ustje vodja Mohamed Sherif je proklican bejom mesta Sfaks. Sam francoski konzul si je otel život s tem, da je plavajoč dospel do nekega parobroda. Pobuna začrnelih Hmirov se je razširila čez vse razrode stanujoče v goratih delih dežele i sedaj smrt i strah seje po obširnej pokrajini. Če tudi so Francozi odpravili dokaj vojakov, da močjoj vkroté razljutene rodove sinov pustinskih — vse jedno še vedno ogenj pokončevanja se razteza od griča do griča, od sela do sela.

Premeteni Bu-Amema divjimi krdeli se potika iz kraja v kraj po visokej oranskej planoti ob Sahari i napolnjuje ozemlje strahom i trepetom. Ako se mu približajo bojaželjne galske trume, mahom jim z ujetniki i plenom zgine izpred oči v puščavo, kakor bi ga zemlja požrla.

Po vsej Franciji se razlega krik nevolje i strmenje nad nečloveškimi pobijanjí ob Algiru. Vajeni Arapini so hoteli ostaviti orožje do konca julija ali avgusta, da neha prevelika tropična vročina, kakor so i to bili sklenoli Francozi — do hladnejega vremena čé mogoče je mirovati. Tudi na Tuniskem sedaj izabirajo vojaške sile. Prav to izabiranje v preznamovitem trenutku za Turčijo i prizor velike repatice na obzorju, »ki tišči repom napram severju« praznovornim Mosleminom kaže prstom, — kde jim je iskati sovrašnikov i prav ti znaki so gmotno pospešili razširanje vstaje. I tako se pripravlja v Afriki posebna doba razširjanja i pokončevanja; doba, ki namerava postati temelj gmotnim spletkam za bodočnost.

V Angliji opisujó stališče jako kritično i to na alarmiran način. Uže se očito poprašuje, je-li Francija hoče po sili imeti vojno s Turčijo? — a naj premisli preje: ona še ne ve, kakove nastopke bi takovo postopanje povzročilo. Ozračje na političnem polju je zelo dušljivo i vznemirjevalno. Tako sebično računa Albiona, kakor še nikdar popreje i ljubosumnim očesom opazuje i sledi francosko politiko ob srednjem morju. Iz kanala La Manche proti nebu vpenja se ledena stena! Sumi se celo, da zbiranje vojska i pomorske moči od strani sultana se je zgodilo po migljaju angličanske vlade. Po najnovejših londonskih vestih se javlja, da Anglija je odločila nasprotovati napram vsakej invaziji od strani Francozov na Tripolitansko; nekoji hočejo vedeti, da takovo ravnanje bi celo privedlo do odprte vojne mej obema državama.

Kodar se na obalah srednjega morja kaj polemizuje o sedanjej politiki, povsodi je Francozom sovražna. Svetuje se šepetaje Lahom posest Tripolisa i Špancem Marokanskega i na tak način bi Francija s pomočjo obojih tekmecev za prvenstvo na črnem delu sveta brzo ob tla treščila prenapetost pastirjev afriških. Približevanje Italije Avstriji i Nemčiji bi značilo, da ozvezdje evropskega političnega obzorja se nahaja v piki posebnega preobrata. Naj se pa razpostavi razmerje dotičnih držav, kakor si bodi, toliko se da uže sedaj raztolmačiti, da jutrovo pitanje ostane i še za naprej narodni

princip. Gotovo znamenje za to je, na novo zbujena misel (po turškej želji), da se tuniško prašanje poveri novej za to izbranej evropskej — konferenci. Politiki trdijo: Francija pri vsem mar i boru v afriškem započetu ni drugega potrebovala — nego Bismarkove lističe pritrditve; vendar pa ni preje razmodrovala te pritrditve krive podloge.

Dočakati francoske nadmoči i sile na srednjem morju Evropa noče. Strah je pretresel vlaško-anglo-nemški del sveta s Turčijo za podnožje, kedaj videti francoske vojake ukazovati Tuniškej i Marokanskemu i mogoče i tudi Egiptu. Dvomljivo je, da bi katera evropska konferenca mogla to zevajočo rano mirnim potem zaceliti.

Mi sodimo, da knez Bismark, zvita buča, nikakor se ne bode varal, i ne bo Franciji klical sirensko: »Do tu i dalje ne!« Nemčija, ko bi se iz teh homatij mej vladami izcimila vojna — ničesa ne bi izgubila, pač pa mnogo pridobila.

Velike skrbi i nezgode butajo ob glavo bolehnega možetja. Sedaj v Evropi mirno i podložno mora odstopati Greciji kos za kos om ozemlja i to po brlinskej pogodbi i v Afriki se vrše dogodbe, ki mu prorokujejo tamošnje odgospodovanje.

Mogoče, da se Abdul Hamid postavi na noge, da se ojunači i reši, kar se še da rešiti? Zbere-li on vse verne Mosleme i razvrsti okoli prorokove zelene zastave, — bo li sam stopal na čelu svetej vojni, ki jo bode bilo umirajoče Osmanstvo?

To je dnevno prašanje na turškem dvoru, ono se zdaj razpleta — od njega odviseva bodočnost: »biti ali ne biti« pravijo politiki. Dozdeva se, da Sultan se mnogo vsak dan s tem peča, da pokliče sv. vojno. Ali on prevzame poveljništvo nad četami turških svetnikov? Mislim, da abotno bi bilo to misliti.

V Iljadi piše kralj pevcev, stari Homer, da Antenor razkošnega življenja pijan je v društvu ženstva se razveseljeval i raz ostrejša svoje palače gledal, kako sta požar i pomor v Iljonu vladala; zvesti Trojanci pa jeden za drugim pod ostrim jeklom Arginov umirali. Z nekakovo hitrostjo se vrši odstop ozemlja Greciji v last, tako se nam dozdeva — ker Sultan, tem preje čim bolje, i da se i te sitne malenkosti znebi, je sam v to posilil: Tako li preje prostoj rokoj kam drugam mahne?

V Carigradu pozval je pred sodnji stol Azizove morile, da se opravičé; ali krive umora sodišče obsodi na smrt. Ali obsodba na smrt predložena Sultanu, da ju potrdi, ni obveljala. V pismu po Lord Dufferinu se pravi, da on za svoje dobro ne sme smrti podpisati, ampak v katero oddaljeno provincijo carstva naj jih prožene i do smrti; kar se je uže menda zgodilo. Ta sodnijska obravnava bi tudi značila sultanov trden sklep, z vsem drugače postopati. V Rumeliji ni pravega miru. Če Porta misli zasesti po dogovoru brlinskem Balkan, Bolgari zgrabijo za orožje i v Macedoniji i Traciji uzbukne upor, ki turskej sili v Evropi konec stori za jedno z afriškim vretjem. To je perspektiva bodočnosti za Sultana ne prav vesela.

A. B.

Še enkrat: v ljudske šole naj se uvede kmetijsko gospodarski poduk, ako hočemo napredovati.

V nekoliko listih »Učiteljskega Tovariša« lanskega leta se nahaja kmetijski sestavek, kateri je izšel iz peresa nekega vrlega in za povzdigo kmetijstva zelo uctega g. učitelja. Ker se pa omenjeni sestavek — kateri je bil namenjen za učiteljsko konferenco v Postojni —

ozira stvarno na uvedenje kmetijskega poduka v ljudske šole Postojnskega okraja, hočemo mi stvar razmotrovati z splošnega stališča, ter povzdignoli svoj glas v to, naj se v povzdigo kmetijstva in gospodarstva sploh začne povsod delovati na to, da bi se ne le v posameznih šolskih okrajih uvedel kmetijski poduk, temuč v vse šole, koder Slovenci bivajo. — Zalibog, da je nas Slovence tuja sila do današnjega dne trla tako, da nam do najnovejšega časa nikakor ni bilo mogoče kaj izdatnega storiti za napredek bodi si v kmetijstvu ali kakej drugej stroki, česar še sedaj nismo popolnoma prosti, a Bogu hvala, toliko vendar, da nam je mogoče vsaj nekoliko in to zdatneje delovati v prid in blagostanje milega slovenskega naroda. — Bilo je na tem mestu uže enkrat povdarjano, da je treba kmetijski poduk uvesti v ljudske šole, ako hočemo napredovati, o čemer hočemo tudi danes še besedico spregovoriti. Kmetijskemu poduku najprva podloga sta prirodopis in naravoslovje. — Saj se v ljudske šole tudi oboje podučuje, utegne me kdo zavrniti — ali prašanje in teško: kako in kakim načinom se podučuje? Koliko se nahaja starih ljudi, katerim množina domačih krajevnih imen niti znana ni? koliko manj znana jim je lastnost te ali one zemlje, ime ali lastnost tega ali onega kamena, grmovja, gozdnih dreves, škodljivost ali korist te ali one divje ali domače živali, mrčesov i t. d.? In vsega tega se nahaja še v vsakem šolskem okraji dovolj, na kar naj bi se pri podučevanju v prirodu in naravoslovju poseben ozir jemalo.

Ugovarjati bi mi znal kedo, da je premalo, ako se šolska mladina vadi v teh strokah obmejeno le na svoj šolski okraj, kar se da opravičiti s tem, da je treba pomisliti, da bode tak poduk slovenske mladini v njenem prihodnjem življenji neskoristen, bolj bi bil oni, kateri bi se jej delil le o strašanskih afriških kačah, o tam živčih lepih pticah in pisanih metuljih, le brezkoristen in neporabljev.

Torej je iz tega podatka saj nekoliko razvidno, da bi poduk v prirodu in naravoslovju, obmejen le na krajevne razmere domače dežele, jako koristen bil učečej se mladini, kajti prilastila bi si tako popolno poznanje domačega kraja, poznanje lastnosti domače zemlje, kamena, rudnin, rastlin, koristnih in škodljivih živali i. t. d. In prašam sedaj: kaj potrebuje več kmetovalec, in kaj mu bode v večjo korist: poznanje tujih ali domačih stvari?

Ozrimo se po slovenskej domovini in videli bomo, koliko je prav na tem polju še dela. Brkinci in Čiči, kakor tudi tužna Istra, v tem so najbolj zanemarjeni, kajti manjka jim še lepega števila ljudskih šol. In koliko je tod še praznih tal — neizorane ledine, katera želno pričakuje pridnih delalcev. Koliko novega in koristnega bi se v teh pokrajinah z šolskim podukom v kmetijstvu na dan spravilo, kar sedaj pod zemljo skrito leži, in bi potem stoterne obresti donosalo.

Dokler pa bodo naše želje le na papirji ostajale ter se ne spremené v dejanje, dotle tudi sadu ne moremo pričakovati. Dokler se šolske postave toliko ne spremené in ne popravijo, da se bode moralo tudi kmetijstvo drugim predmetom enako podučevati, — dotle nemamo nikakega dovoljnega vspeha pričakovati.

Temu, da je mnogo učiteljev, kateri so le malo ali celo nič v kmetijstvu podučeni, dalo bi se odpomagati dvojnim načinom: v pripravljanih naj bi se osnoval kmetijski tečaj, katerega naj bi bil dolžan vsak učiteljski pripravnik redno obiskovati; na dalje naj bi se pa uže službojočim učiteljem o času počitnic dale primerne nagrade, da bi mej tem časom mogli hoditi na kako kmetijsko šolo se v kmetijstvu uriti.

Gotovo je, da bi se moral kmetijski poduk po krajnih razmerah uvesti. — Ako bi pa hoteli prav praktični kmetijski poduk uvesti, trebalo bi taistega podučevati skozi vse leto, in sicer v pozimskem času naj bi se podučeval teoretično, v poletnem pa teoretično-praktično, v katerem času naj bi se šolska mladina vadila na šolskem vrtu in tudi drugih pripravnih zemljiših praktičnega kmetijstva. Tak praktično-kmetijski poduk bi v dosego namenjenega cilja več pripomogel, nego vsako še tako lepo razlaganje v šoli, kajti kar bi učitelj na polju, v gozdu, v vinogradu ali koder si bode pri stvari samej pokazal, kako se to in ono dela, kaj je škodljivo, kaj koristno, še le tam bi bil uspeh očitven, in tega bi se učenci ko prihodnji gospodarji z veseljem poprijemali.

Z veseljem smo pozdravili dne 22. maja t. l. v Postojno sklicani kmetijski shod, kateremu prvi namen je, delovati na to, da bi se ustanovilo kmetijsko društvo za ves politični okraj. Mi želimo temu podvzetju največ sreče, ter pristavljamo še goroco željo, naj bi ono hotelo v smislu naše dobre stvari delovati na to, da se kmetijski poduk, kakor hitro je mogoče, uvede v šole imenovanega okraja, kajti tako si društvo postavi najtrdnjši temelj, da si z svojo pomočjo v ljudske šole uvedenemu kmetijskemu poduku v učečje se mladini za bodočnost pridobi trdnih podpirateljev svojega vzvišenega namena.

Zraven drugih kmetijskih strok je vzlasti sadjarstvo na Pivki še na najnižji stopinji. potrebovalo bi se tam izurjenih moči, kajti v krajih, kjer je sadjarstvo še tako malo zastopano, kakor na Pivki, dobi se mej domačini uže teško človek, kateri bi imel k temu potrebnih vednosti, katere bi v tej zadevi svojim sočezelanom v prid obračal.

Torej je potreba poduka v šoli vzlasti tukaj očitveno, kar bi tudi največ izdalo, saj znano je, da imajo otroci do vsake stvari več veselja, nego stari, in tako bi se v šoli priučenega praktičnega sadjarstva z veseljem poprijeli, ter tako tudi stare do večjega napredka navduševali.

(Konec prihodnjič.)

Dopisi.

Z Notranjskega 29. julija.

Kakor je g. Mohorčič v obnem zboru pol. društva »Edinosti« po vsej pravici tožil zoper težko breme doklad, vzlasti onih, katere mora ubogi Kraševac za bolnišnične plačevati, prav tako moramo tudi mi z opravičeno nevoljo se pritoževati v enake zadevi — vzlasti pa zoper tržaško mestno bolnišnico.

Znano je, da mnogo slovenskih deklet gre vsako leto v Trst si službe iskat, zraven tega se nahaja tudi mnogo drugih moških in ženskih, starih in mladih, prostih in oženjenih, kateri vsi si različnimi načini služijo svoj kruh.

Veliko teh pa gre vsako leto v bolnišnico, in županstva imajo mnogo posla z nemško pisanimi »protokoli« tržaške civilne bolnišnice, kajti treba je ali terjati denar (kar je silno redki slučaj) ali pa predložiti ubožni list.

Ali vedeti je treba, da z ubožnim listom bolnišnični troški se niso plačani, ampak deželna blagajnica mora potem bolnišnici lepe novce šteti.

Tisoče goldinarjev roma vsako leto tržaške civilne bolnišnici za postrežbo, katero je kranjskim deželanom dajala. — In to je rak, kateri silno razjeda našo ubogo deželo, katera mora plačevati za vsakovrstno sodrgo, za vsakega berača in lenuha, kateri, ako ga le enmalo trehuh boli, hitro teče v bolnišnico, katera ga, saj vé zakaj, tudi rada sprejme.

Temu bi pa trebalo v okom priti ter tako bolnišnično kupčijo ustaviti. Mi imamo svojo, in to izvršno bolnišnico v Ljubljani, torej čemu je treba kranjske deželne blagajnici toliko lepega denarca in pa za tako drago postrežbo, kakor je v tržaški bolnišnici, tej v žrelo pošiljati?

In prašam: katerega poštenega domoljuba sree ne boli, ko pomisli, za kake namene se tudi naš denar rabi?

Torej tudi v političnem oziru bilo bi s tem mnogo dobrega storjenega, da bi se stvar tako vravnala, da bi moral iti vsak, kateri je iz Kranjskega, v ljubljansko bolnišnico, kajti po tem načinu ostalo bi mnogo denarja doma, in bila bi strankarskim namenom precejšnja pomoč odbita.

Na to še posebno opozarjamo naše g. g. deželne poslance, da pri prihodnjem zasedanju v deželnem zboru o tej stvari potrebno ukrepejo, ter zamaše luknjo, skozi katero se toliko denarja iz naše uboge dežele zgublja.

S Kraca dne 31. jul. (Okrajna učit. konferenca in učit. društvo za sežansko-komenski okraj.)

Dne 27. t. m. so imeli učitelji sežanskega političnega okraja svojo okrajno učiteljsko konferenco v Sežani s tem le sporedom: I. Predgovor in ustanovitve konference; II. Učenje v enem razredu (1½ uro); III. Kritika o učenju; IV. Razgovor o nadeljevalnih tečajih; V. Opazke e. k. okraj. šols. nadzornika; VI. Samostalni predlogi; VII. Volitev stalnega odbora in komisije za okraj. učit. knjižnico poleg 2. 7 in 8 vis. ukaza g. ministra za uk in bogočastje.

Točno ob 9. uri zjutraj se prične konferenca. — G. nadzornik pozdravi navzoče učitelje in učiteljice, katerih je bilo 30, s primeranim govorom, imenuje svojim namestnikom g. Anton Lebana, nadučitelja v Komnu ter se spominja cesarjevega Rudolfa poroke, spominja se rajn. g. Cveka, nadučitelja sežanskega i. t. d. i. t. d. Izvolila sta se potem 2 zapisnikarja in sicer g. Buna, učitelj v Skrbini, kateri se je sam ponudil, in g. Janko Leban, učitelj v Lokvi. Prečitala sta se potem zapisnika minolih lok. učit. konferenc, ki ste bili lansko leto v Tomaju in Nabrežini. Prišlo se je potem na dnevni red. —

Ad. I. Gospodičina Pitamic, učiteljica v Sežani, nam je naznanila, da bode učila v I. razredu 1½ uro, in sicer ½ ure nazorni nauk (prednašanje rastline: »ajda«), ½ ure čitanje (odstavek: »Cerkev«) in ½ ure spise. —

Šlo je na to učiteljsko soborje z g. nadzornikom v I. razred, kder se je vse to začelo vršiti. — Po končanem poduku je mladina šla domov, a potem se je začela:

Ad. II. kritika v učenju. — Ta kritika je trajala precej dolgo, več ur se je o tem debatiralo; v obče je bila kritika ugodna za učitelje in tudi za šolo. —

Ad. III. O nadaljevalnih tečajih je referiralo več učiteljev, a čuli so se »unisono glasovi«, da s temi tečaji ne gre. Po zimi mladina še obiskuje te tečaje, a potem pa ne več zaradi poljskih del. Vsekako bode naloga bodoče deželne učit. konference, da se nekaj o tej zadevi predruči. —

Ad. V. Opazke g. c. kr. okraj. šols. nadzornika so bile za šolo in učiteljstvo dobre. On konstatira napredek šolstva in učiteljstva. Šolstvo je bolj urejeno, nego je bilo prej, tedaj stopamo od koraka do koraka naprej i. t. d.

Ad. VI. Pri samostalnih predlogih je predlagal g. Ant. Leban, da se uvedo v naše šole: »Zumer-Razinger-Abecednik« in njune »stenske table«. — G. A. Leban nam je pokazal ta »Abecednik« in je tudi nekatere »stenske table« mej učiteljsko razdelil. — Učiteljstvo je spoznalo, da bi ta Abecednik in omenjene table bolj ugajale; tedaj se je jednoglasno sklenilo, da se za šolsko leto 1882-83 omenjeno uvede. Za prihodnje šols. leto se to ne more zgoditi, ker je slavni c. kr. okraj. šols. svet uže nakupil knjige, katere se sedaj rabé za ubogo šols. mladino za l. 1881-82.

Ad. VII. Izvoljeni so bili per acclamationem g. Ant. Leban, nadučitelj v Komnu g. Jos. Hrovatin, učitelj Nabrežini in g. Ant. Beniger, nadučitelj v Tomaju in sicer v oba gor navedena odseka. —

Ko se je g. nadzornik zahvalil učiteljstvu za trud in vstrajanje pri zboru — zaklical je trikratni živio Nj. Veličanstvu, na kar je učiteljsko soborje burno vskliknulo živio. —

Konečno se je g. A. Leban zahvalil v imenu konference g. nadzorniku za nepristransko vodstvo konference i. t. d. ter mu zaklical: »živio«, kar je tudi učiteljstvo storilo. —

Po konferenci je bil skupni obed v županovej gostilni. Bili smo vsi i tam dobre volje, kakor bratje in sestre. Gosp. nadzornik je ostal z nami tudi na večer, kajti večina učiteljev je prenočila v Sežani, kajti drugi dan, 28. t. m. je pa zborovalo »učit. društvo za sež.-kom. okraj« tudi v Sežani. —

Preidem tedaj k temu zboru.

(Konec prihodnjič.)

Iz sv. Križa pri Trstu 30. julija.

Kakor znano, v okolici tržaške se ne pečajo ljudje le s kmetijstvom, živinorejo, marveč tudi ribstvo jim daje zdaten dobiček. V sredo 27. t. m. je bilo še precejšnje številce ribčev na morji. Okolu 10. ure zjutraj se je pričelo oblačiti in burja je pretila velični nesreči. Ribiči, ki ne pomnijo, da bi se tako hitro narasla moč burjina, posebno poleti, ni jim bilo toliko, da izvele mreže ter da bi želeli po suhem. Ostanejo tedaj še nekaj časa na morji. Hipoma nastane velikanski vihar. Le malo njim (štirim) se posreči pripluti v luko pod sv. Križem. Druge pa je zaneslo pod Nabrežino. Dev in drugam. Ribiča, imenom Martin Sulčič (Spodganka) njegovega 17 in 41 letnega sina pa je zaneslo na plano morje. Po sreči prirodi tuja ladija to

ga nagovori, naj vstopi v njegovo ladijo. Sulčič kot revež naprosi, da bi tudi svojo ladijo privezal, ker mu je bilo žal jo izgubiti. Tujec to stori ter uleče ladijo M. S. se sinovoma vred do tančin blizu Tržača (Monfalcone). Po nesreči se vrv utrga ladija M. S. ostane oddaljena. Na to jo vržejo valovi na suho, kder je vse tri: očeta in sinova čakala bela smrt, objela jih ter spremljala v boljše življenje. Žena je ostala s petimi otroci v veliki revščini.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Cesar obišče te dni Tirolsko in Predarlisko. Zadnje deželo cesar prvokrat počesti. »Politik« o tem piše: Čisto nemško ljudstvo te dežele, predna straža Avstrije, na zahodnej meji, skoraj ločena od države, bode v družbi z vrlimi Tirolci svojemu cesarju naproti vriskala, in inostranci bodo videli, da se ljudstvo dveh čisto nemških dežel poleg češčenja cesarja, ki stoji visoko nad strankami, ne opira na prizadevanja centralistične klike, ampak da jih na vse strani obsoja in blagost Avstrije le v tem vidi, da se vsi avstrijski narodi zadovolje.

Praske rogoviljenje se ustavakom ni posredilo, zgubili so bitko i sramotno pobegnoli, a pamet jih še ni srečala, ker pripravljajo zopet nov napad na Čehe in vladu, i to v češkem deželnem zboru, v katerem so vsled krivičnega volilnega reda v večini. V tem zboru hočejo napraviti adresu in v njej povdarjati, da je nemško ljudstvo v nevarnosti; s tem mislijo razburiti češke poslance in vreči Taaffejevo vladu; a varajo se, češki poslanci jim ne pojlejo na limanice in grof Taaffe se jih tudi ne prestraši, utegne se zgoditi, da se češki deželni zbor zapre i ko se zopet odpre, manjkalo bo v njem mnogo ustavaških glav.

Avstrijski ustavoverci so prišli uže do tega, da jih ves svet obsoja in se jim roga, ker svoje namere na dani nesó. Edino njihovo orožje je zdaj ščevanje in leganje ter prepir mej njimi samimi; državna blagost jim je deveta briga, le ministri bi radi bili, denag na kupe v svoje žepe grabili i narode zatirali i drli.

Trgovinski minister, baron Pino, krepko na to dela, da se vse avstrijske železnice enotno vrede in tako zvežejo, da bodo kolikor mogoče ugajale trgovini. Enotne i nizke tarife, najkrajša pota, naglo odpravljanje blaga, to je v prvi vrsti potrebno; vdržavljenje železnic in varnost pri tem je v njegovem programu. Čuje se, da uže v prihodnjem jesenskem zasedanju predloži več važnih predlog državnemu zboru o tem predmetu.

Avstrija, Srbija in Bolgarija so se dogovorile zastran delanja in vzee mejnarodnih železnic; turška vlada pa se po robu postavlja ter neče nič vedeti o tem. To pa teh držav ne bo zadrževalo, da ne bi del pričele, in če se Turčija ne uda, prisilile jo bodo vse države, da železnice napravi, ker so svetovnej trgovini zelo potrebne.

Volitve v hrvatski sabor se bodo vršile mej 10. in 20. avgustom. Madjarska stranka dela uže na vse kriplice, tudi Starčevićanci se močno gibljejo.

V Adakaleh so našli Avstriji, ko so ga posedli, mnogo vojne zaloge, katere je avstrijska vlada uže poprej mnogo turške izročila; sedaj je zopet poslala 26 kanonov in mnogo orožja in streliva v Carigrad.

Vnanje države.

Ruski car je prišel zadnji petek v Moskvo s carico in nastopnikom. Ljudstvo ga je navdušeno sprejelo. Napotil se je najprej v kapelo iberiške Matere božje in potem v Kreml, kder bo kronan.

Ruski minister Ignatiev je dovolil, da se papeževa enciklika sme v vseh ruskih cerkvah in deželnih jezicih prečitati. To je vesela vest. Ignatiev dela tudi na to, da se kmetom davki zlažajo, da se razširijo pravice zemstev in uvede tiskovna svoboda.

Bolgarski knez, to je vedno očitniše, ni brez vzrokov zahteval neomejene vlade, ker dan na dan se odkrivajo take reči, katere brezdvomno kažejo, da se je tam bila vlade polastila neka samopridna stranka, ki je ljudstvo odirala i po svoji volji samopašno gospodarila. Tudi je ljudstvo ostalo povsod mirno, kar je znamenje, da ima zaupanje v kneza.

V Afganistanu se je vnela domača vojna. Ejub kan se je uprl zoper emirja Abdurrahmana, kateremu so Angleži vlado izročili, ter ga pri Karezlali, 32 milj od Kandahara zmogel. Po bitvi je konjica v Kandaharu zapustila Abdurrahmana ter prestopila k Ejubu. To je angleško vlado zelo vznemirilo.

DOMAČE STVARI.

Zadnje »Edinost« št. 30 nam je zaplenilo, e. k. državno pravdnštvo. Povod tej zaplenitvi je dal iz Zaloga dopis, v katerem je bilo govorjenje o nemškem »Schulverein«. Napravili smo drug natisek ter ga poslali vsem e. g. naročnikom.

Podlistek smo zopet danes morali izpustiti, ker še nismo dobili potrebnih črk. Zahtevali smo jih vnovič i nujno.

Cesarjev dar. Cesar je podaril za po-pravo podgraškega zvonika 100 gld. in za po-pravo podpornega zida farne cerkve velikorepenske tudi 100 gld.

Cesarica Marija Ana je darovala 200 gld. za zidanje zvonika v Bistrici.

Razstava v Trstu. Odsek, ki je bil izvoljen, da sestavi načrt za razstavo, sklical je 26. min. meseca zbor ter predložil dovršen načrt, po katerem se je za razstavo določil »Campo Marzio«; troški so se proračunili na 300.000 gld., ki se imajo pokriti z 100.000 gld. prostovoljnih doneskov, z 100.000 gld. podpore od vlade in mestnih družb; potem naj se napravi še loterija, iz katere dohodkov bi se primanjkljaj pokrili. Razstava sama se ima po predloženem programu razvrstiti v 24 oddelkov.

Zaupnica g. deželnemu namestniku. Iz Trsta nekdo piše »Slov. Narodu«, da v Istri potuje nek človek, ki bi imel mej ondotnimi prebivalci agitirati in podpisov nabirati za zaupnico, katero naj bi tožna Istra izročila gospodu Depretisu. — Mi ne vemo, ali je to poročilo resnično, ali ne, ker nobeden nam o tem še nič ni naznanil, če prav smo mnogo vpraševali; tudi »Naša Sloga« o tem nič ne ve. Svetovali pa bi isterskim Slovincem to le: gospod deželni namestnik je zastopnik cesarjev, tedaj smo dolžni spoštovati ga in častiti; to pa nas nikakor ne veže, da bi morali z njim deliti tudi politično osobno njegovo mišljenje in ker je znano, da se v tem ne ujemamo z gospodom namestnikom, zato bi bilo nedosledno i politično zelo napačno, ako bi mu kakoršno koli zaupnico podpisali.

Na tržaški gimnaziji je po odhodu g. profesorja Glaserja spraznena supletura za grški, latinski in slovenski jezik.

Redna vožnja mej Trstom in Dračem. Firma Manos et Comp. je uvedla redno vožnjo z angleškim parnikom »Albion« mej Trstom in Dračem. Parnik se zadržuje v Zadru, Splitu, Novem gradu, Rižanu, Kotoru in sv. Ivanu. Vožnja se je pričela 8. julija; vsakih 12 dni odpluje parnik iz Trsta in posreduje ves črnogorski promet.

Podporno delalsko društvo v Trstu napravi dne 14. avgusta veliki koncert s plesom na vrtu in v dvorani: Monte verde. Spored: 1. Ouvertura iz slovanskih napevov po Titi-u, izvršuje orkester okoliške godbe. 2. Govor, (po govoru razstava zastave). 3. Ipavec. — »Kdo je mar«, zbor, samospev in dvospev, poje pomnoženi zbor, (50 pevcev) se spremljevanjem godbe. 4. Medea — deklamacija, gospodična J. K. 5. Oblakom — mešani zbor, pojeta moški in ženski zbor društva. 6. Stopaj »Banovci« — orkester okoliške godbe. 7. Srečkanje na teh le 12 darov: I. en par zlatih uhano, II. t cekin, III. t ura za mizo, IV. en medaljon, V. en par svečnikov, VI. en album, VII. ena pikhalo, VIII. en svilnati robec, IX. nekaj zavitega dobrega, X. nekaj zavitega za smeh, XI. nekaj zavitega za šalo, XII. nekaj zavitega za kratki čas. 7. J. Kocijančič »Venec« poje pomnoženi zbor. 9. D. Jenko — »Naprej« — orkester okoliške godbe. Po izvršitvi sporeda bode v dvorani veliki ples, na vrtu petje in godba. Vstopnice h koncertu in plesu za osebe brez razločka 40 soldov, številke za srečkanje po 10 soldov. Začetek točno ob 8 uri zvečer. Čisti dohodek je namenjen za troške kesnejega blagoslovenja zastave. Za tujce, kateri bi hoteli obiskati to veselico, preskrbena je znižena cena po železnici. Za dotične karte se je obrniti do urada delalskega podpornega društva, Via Coroneo, hiša Judtman št. 23. Darovi so razpostavljeni v društveni dvorani. Listki se prodajajo: v tržaški čitalnici, v društvenem uradu in v prodajalnici g. Žitka, Corsia Stadion, št. 1, zadnji dan samo na vratih.

V Trstu, 2. avgusta 1881.

Odbor delalskega podpornega društva.

Velik vihar, ki je razsajal v Trstu zadnje sredo, prevrgel je čoln ladije »Romolo«. Trije mornarji, ki so bili v njem, padli so v divje valove ter bi zgubljeni bili, da jih niso otehi mornarji ladije »Buenos Ayres«. Malo da se ni zgodila tudi nesreča nekaterim ribičem pri Piranu, katerim so se tudi čolni prevrnoli, pa so bili z velikim trudom še otehi. — Istega dne je padlo na štajerskih, koroških in kranjskih planinah mnogo — snega, kar je tudi pri nas ozračje naglo ohladilo.

Požar. V soboto zjutraj ob 1/3 uri se je čulo trobanje tukajšnje požarne brambe in po mestu se je valil velik dim in smrad, gorela je namreč v Rocolu mizarška delavnica, iz katere je ogenj prodrl in vse poslopje vpepelil. Hitra pomoč tukajšnje požarne straže je zabranila, da se ogenj ni dalje razširil. Škoda se ceni na 20.000 gl. Žalostno je, da je v enem letu uže v drugi pogorel, kako je ogenj nastal, to ni znano.

Predavanje o trinej uši. Gospod A. Strekelj bo poučeval o trineji uši: 7. avgusta v Velikih Zabljah in Črnicah, 14. avg. v Števerjanu in Medani, 15. avg. v Brenci in Rihenbergu, 21. avg. v Vrtojbi in Renčah, 28. avg. v Komnu in Dutovljah, 4. septembra v Suti in Gorjanskem. Naj bi gospodje župani omenjenih krajev povabili k poduku vse vinogradnike, stvar je velike važnosti, ker trina uš ni daleč od Krasa.

Brzjav mej Trstom in Karfom. Poroča se, da je francoski bankir Erlanger dobil dovoljenje, da položi telegrafski kabel mej Trstom in Karfom. — Pozno je to, pozno! Da se je v Avstriji bolj skrbelo za zvezo mejnarodnih brzjav, ne bi Italija na milijone dobička iz mejnarodnega občevarja ulekla.

Velicega morskega volka so zadnji teden zopet pri Porerji videli.

Udom igralnega društva. Denarničar tega društva, g. Sterle, naznanja, da ima društvo doselej te le vrednostne papirje: 8 lozov državne loterije od leta 1860 serija 284, 4000, 5892, 10780, 14488, 16000, 16636, štev. 20-III, 9-IV, 7-II, 5-I, 13-IV, 10-IV, 12-V, serija 7028 v št. 12-I. vrednosti po kurzu f. 1100. — 2 obli-gacije zlate rente gl. 188. — 1 obli-gacija papirne rente f. 77. — skupaj f. 1365. Gospodje, ki niso plačevali redno svoje mesečnine zgbu ppravico, do dobikov, zatorej so prošni, da doplačajo v 8 dneh, ali pa da pridejo k denarničarju da ž njimi obračuni v zmislu pravil.

Poštna hranilnica. Ministerska komisija je dovršila načrt gledé poštnih hranilnic. Po tem načrtu bo mnogo pošt prejemalo vlozbe ter dajalo zanje 3% obresti. Na Dunaju se ima ustanoviti osrednja poštna hranilnica, ki bode nadzorovala polružnice in glavne knjige vodila. Vložiteljem se bodo dajale knjižice na njihovo ime. Vplačila ne smejo presegati 1000 gl. Ko bi kdo na več knjižic vložil nad 1000 gl. zgubi vplačilo. Za vloženi denar se bodo kupovale državne obli-gacije i dajala posojila na zemljišča.

Izgnanje necega Italijana iz Avstrije. C. k. puljsko okrajno glavarstvo je izgnalo laškega podanika, dr. J. Fabrisa Basilisco, odvetnika v Rimu, iz kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru, ker je politično kompromitiran. Fabris se je zoper to pritožil c. k. deželnemu namestništvu in Trstu, ali brez uspeha in tudi laška vlada ni hotela posredovati o tej zadevi.

Sadjarško društvo se je ustanovilo na Notranjskem; kranjska deželna vlada je njegova pravila uže potrdila. Na Notranjskem bi se lahko pridelovalo obilo prav okusnega sadja i se lahko v Trstu prav dobro prodajalo.

Spominek Jurčiču se k malu postavi na njegovem grobu. Kamenosek g. Čamernik je dobil nalogo, naj ga izdelava v grškem slogu iz nabrežinskega marmorja.

Posojilnica za ljubljansko okolico se snuje. Kranjska deželna vlada je povabila vse župane iz omenjene okolice, da se posvetojuje o tem, kako se ima ta ljudstvu jako koristni zavod ustanoviti.

Abendrothova zadeva. Državni poslanec, g. Obreza je razložil to zadevo v »Slov. Narodu«; gosp. državnemu poslancu se je po hvalevrednem velikem trudu posrečilo, da je dobil od Abendrothovega gospodarja, g. Russa 20.000 gl. katere posebna komisija razdeli mej oškodovane voznike.

Slovenska Matica je sklenola v seji 46. min. meseca izdati geometrijo in samatologijo za slovenska učiteljska.

Hrvatsko gledališče se k malu začne zidati v Zagrebu. Zaloga za gledališče znaša uže okoli polu milijona gold.

G. Andrej Sancin, doma iz tržaške okolice v Škedenji, bil je na dunajskem vseučilišči promoviran za doktorja prava. Mi čestitamo njemu i našej okolici toliko bolj, ker je g. dr. Sancin vrl rodoljub, popolnoma vtrjen v slovenskem jeziku.

Iz Kobariida na Goriškem nam je došla žalostna novica. Na neke planini v župniji Dreženci kosil je 25. jul. 18 letni fant Jan. Kanačič. Ko je stopil neprevidoma na rob skale, prekuene se v 60 sežnjev globok propad in na mestu mrtev obležil. Čudo pa je to, da sta pred osmimi leti oče in brat onega nesrečnika prav tam na enak način strašno smrt storila.

Narodna svečanost v Logatci. V nedeljo 7. avgusta 1881 napravijo notranjski rodoljubi združeni na čast prvega občnega praznika slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda veliko narodno svečanost v prid »Jurčičeve ustanovi« v Dolenjem Logatci. Program: I. Slovesna sv. maša ob 10. uri dopoldne. II. Zabavni del prav točno ob štirih dopoldne: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Jenko — »Naprejš, zbor. 3. Slavnostni govor. 4. Jenko — »Sablja moja«, zbor. 5. Hajdrih — »Jadransko morje«, zbor. 6. Zajec — »U boj«, zbor. III. Tombola s sledečimi dobikmi: 1. Terna, prve tri številke v jednej vrsti: 4 zvezki Jurčičevih del, 2. Kvaterna, prve štiri številke v jednej vrsti: dragocen prt. 3. Kvinterna, prvih pet števil v jednej vrsti umetno oralo. 4. Tombola, vse številke na jednej karti: junica za plemo. Kartica velja 20 kr. Na prodaj so pri raznih poverjenih domoljubih; dobivale se bodo tudi v dan veselice na nje mestu od 1. ure popoldne dalje. Mej posameznimi točkami svira izurjena idrijska godba. Rojaci! pokažimo svetu z obilo udeležbo in radodarnimi doneski, kolikor mogoče, da nas družji blagi duh naših sv. slovanskih blagovestnikov, da v nas živi narodna zavest, narodni ponos in zaupanje v svojo moč; naj gleda svet, da spoštujemo svoje velemože in s tem sebe in da smo vredni svojih duševnih velikavov. — Ako bo 7. avgusta neugodno vreme, izvrši se slovesnost prihodnjo nedeljo 14. avgusta.

Odbor.

Dubrovnisko pomorsko društvo je sklenolo likvidacijo. Tačenje pomorske trgovine i veliki davki so ga k temu prisilili.

Važno krčmarjem. Trgovinsko ministerstvo je po dogovoru z ministerstvom notranjih opravil 30. junija tega leta izdalo ta le ukaz: §. 1. Določbe ministerskega ukaza od 25. septembra 1875 (držav. zak. številka 129) glede posod, ki se rabijo v javnih pivnicah pri točenju, raztezajo se tudi na steklenice in vrče pri točenju vina, piva, mošta in vina iz sadja, in sicer brez razločka na tvarino, iz katere so. Pri posodah iz žganega ita sme se merna črta in zaznamba mere tudi vžgati. §. 2. Trdno zaprte (zapečatenne, zaporkane, dobro zaporkane) steklenice niso podvržene §. 1. — §. 3. Merna črta in zaznamba mere se imate v §. 1 omenjenih posodah napravljati na zunanji strani. §. 4. Ta ukaz stopi v moč 1. januarja 1882.

Kupčevalec z govejo živino, Jož. Marinič, bil je 19. jul. v noči, ko se je peljal na železnici proti Postojni, okrađen za 1700 gl. Žandarmu gosp. Tovstovršniku se je posrečilo, drugi dan v gostilni g. Berneta v Sežani prijeti dva potepina, pri katerih se je našlo mnogo denarja. Ognali so ju v ječo v Postojno.

Potres v Zagrebu je bil zopet zadnji četrtek ob 11 uri in 8 min. precej močen; prišel je od južnega shoda ter se valil proti severnemu zapadu.

Die slavische Pilgerfahrt nach Rom. Bericht von Dr. Jordan je prišel v posebnem zvezku v »Weekstimmnen« na svitlo. Kdor jim pošlje 12 kr. dobi ga na dom poštino prosto.

V Repentabor zahaja na Veliki Šmaren vsako leto mnogo ljudi iz tržaške okolice in s Krasa na božji pot. Letos bode kakih 20 izvrstnih pevcev okoličanov pevalo pri slovesnej sv. maši in pri popoldanske božje službi. Za jed in pijačo bo skrbelo 12 krčm; točil se bode cenó kraški teran. Naj pride posebno mnogo kraških pevcev poslušati izurjenih bratov iz okolice.

Za delalce v Ajdovščini, kateri so po požaru zaslužek zgubili, daroval je: g. Anton Bonne 5 gl., g. J. G—k 1 gl. Upravništvo dalje darove rado prejema, in jih bo pošiljalo (ako se ne sestavi poseben odbor), tamošnjemu županu.

Barkovljani nam poročajo, da se bodo to leto peljali na božjo pot v *Barbano* v nedeljo 14. t. m. rano zjutraj. Naj blagovolijo č. g. duhovniki vernikom po okolici to vest naznaniti. Vožnja v barki tja in nazaj stoji 80 kr.

Razne vesti.

Dunajski »Tagblatt« je zopet zlobno legal, češ, da je minoli teden 8 Čehov necega starega, bolnega Nemca, ki se je na Dunaj peljal, neusmiljeno preteplelo in s tem zlobno na Čeha ščuval, a stvar ima v resnici čisto drug obraz, namreč nek bolehen Čeh, na Dunajstanujoč, vračal se je z svojim sinom domu, a na jednej bližnji postaji pri Dunaji je vstopilo več nemških *Dunajčanov*, kateri so pijani začeli popevati, a sin starega Čeha jim prijazno opazi, da napačno pojó, na kar se prične prićkanje in majhen pretep, pri katerem je tuili stari nekaj neznanih udarcev dobil, kakor je ta nemško-liberalni list poročal, ni res. Ko so železnični voz zapustili, prišla je policija in naznanjeno jej je bilo, kako se je vse vršilo, uže drugi dan ste se pripravljajo stranki sporazumeli in šli na policijo prosit, da bi to malenkost opustila in ne dalje naznanila, kar se jim pak ni posrečilo, ker policija

je uže okrajnej sodnji stvar naznanila. To se ve, da nemško-liberalni listi molče, da se ta zlobna laž ne popravi. Z vsami sredstvi poskušajo ti nemško-liberalni novinarji, kako bi na Slovane ščuvali in jih sramotili in trdno stojajoče ministerstvo podrl, ali s takimi perfidnimi lažmi le sami sebi zaslužke dajo.

Angleško izraelitsko društvo se je ustanovilo v Londonu. Njegova naloga je, delati na to, da se judje preselijo v Palestino. Da bi le šli! **Dvema Poljakinjama**, ki ste se te dni peljali iz Pariza proti Koloniji, bila je ukradena velika svota 600.000 frankov! Na železnici ni varno spati.

Železnica iz Dubrovnika v Sarajevo Trgovinski minister je do 14. decembra t. l. podaljšal vitez Drobaz, načelniku dubrovnike trgovinske zbornice dano dovoljenje, za dovršenje tehniških preiskav za železnico od Dubrovnika skoz Mostar v Sarajevo.

Enajst debelih let. Profesor Fritz v Turicah na Švicarskem prorokuje enajst debelih let. posebno vina in žita bodo kmetovalci v izobilji pridelovali; on sklepa to iz gotovih dob, ki se praviloma vračajo in se ujemajo z dobami solnčnih marog. Po Fritzovem prorokovanju tedaj še ne more tako hitro biti konec sveta, ker zdaj še le nastopijo debela leta, katera ubogim našim kmetom prav iz srca želimo.

Parnikov je letos na svetu po statistiki, katero priobčuje Veritas, 6392, kateri morejo naložiti 6.475.198 ton blaga. (Tona ima 20 starih centov). 23 držav ima parobrode; največ jih ima Anglija in sicer 3787, ki lahko nalože 4.265.619 ton blaga. Avstrijsko-ogersko je v desetih vrstih ter ima 182 parnikov z 93.142 tonami. Lansko leto je bilo 5897 parnikov, tedaj so se letos pomnožili za 495 najbolj na Angleškem in v severni Ameriki.

Smešnice. Mati privede 14 letnega Janeza v šolo, kjer je uže bil dokaj let — zastoj hlače trgal. Učitelj: Nisem li vam uže lani rekel, da je fant za šolo prevelik in prestar? Mati: Gospod, saj sem od takrat poskusila z njim najprej pri kovaču, potem pri mizarju, potem pri krojaču, toda vsak mojster mi je dejal, da je Janez preneumen. Pa sem si mislila, naj se uči za — gospod!

Krčmar je profesorju h kosilu z starim žilavim kuretom postregel, in vsled tega se učeni gospod, ko mora drago plačevati, grdo krega. Šledniji vpraša krčmar: »Po čem pa sodite, da bi bilo kure staro?« No, na zobeh, »zareži profesor. »Oho,« se glasno nasmeje krčmar, »pa še ne veste, da kura nema zob!« Bedak, ne na kuretovih, nego na mojih zobeh,« reče gospod, in jezen otide.

Sol imajo naši sosode Istrani sicer malo, a ukanih bi se, kdor bi mislil, da so neumni in zarobljeni. Nek tržaški lahon, ki ima hudoben jezik, srečal je te dni onkraj sv. Jakoba prostega kmeta, kateri je mirno korakal poleg svojega dobro obloženega oslička proti domu. »No, kam potujeta vi dva brata?« pošali se poredni lahon. »Mimo tretjega, odgovori kmet, — in se niti ne oglada.

Dalmatinska vina Francozje vsako leto bolj kupujejo ter delajo iz njih imenitna bordeaux-vina. Letos utegno Dalmatinci zelo veliko vina na Francosko prodati, ker je 21. m. m. v Bordeauxu zgorela glavna vinska zaloga vinotrtčev Eschenauer et Comp. in požar 7000 do 8000 sodov vina pokončal ter več milijonov škodo provzročil.

Natančen odgovor. Učitelj: Povedi mi, Jožek, kaj je tvoj oče? — Jožek: Moj oče je mrtev. — Učitelj: Kaj pa je bil prej, ko je bil še živ? — Jožek: Živi!

Ogenj pod zemljo V South Schieldu na Angleškem je uže pred devetimi leti gorel ogenj pod zemljo, ter se je zadnje dni zopet ponovil. Zemlja je na več mestih zelo vroča. Stanovaleci, katerim je pod nogami gorel ogenj, kopali so velike jame i vodo vanje ulivali, misleč, da tako ogeni pogase.

Železnica skoz libijsko puščavo. Francoski inženirji so dobili ukaz, naj zmerijo železnico, ki bi zvezala najvažniši afrikanški mesti Algér in Kahi-ro. Železnica bi se začelo pri velikej luki Bizerta in držala skoz Tunis, Suzo, Gabes, Tripolis.

Poslano.

Znano je v obče, da snujejo gg. Jos. Pipan, Sadu, Hafner, Ružička in drugi neko podporno društvo, katero ima biti internacionalno ter konkurirati delalskemu društvu.

Te dni pa je prišel članek v »Neue Freie Presse«, ki se glasi od besede do besede tako-le:

»Triest, 23. Jul. (Orig.-Corr.) (Vom Arbeitervereine.) Die nationale Agitation hatte es verstanden, die niedern Schichten der Bevölkerung, namentlich die Arbeiterkreise des Territoriums, zu ihren Zwecken auszuheuten und sie zu einem Arbeitervereine zu vereinigen. Bei jeder Gelegenheit wurde dieser Arbeiterverein als Schreckgespenst gegen das italienische Element ausgespielt. Die nationale slavische Politik florirte in diesem Vereine, in welchem Elemente aus Krain zahlreich vertreten waren, ganz vortrefflich, und sein schnellstes Streben war nur, zu bewirken, dass endlich auch Triest einen den Nationalen genehmen Statthalter erhält. In der letzten Zeit jedoch zeigt sich ein sichtbarer Zersetzungsprozess in diesem Vereine. Ein Theil der Mitglieder erkannte, dass es dem Vereine um ganz andere Zwecke als um die Wahrung der Interessen der Arbeiter zu thun sei, und nun absentiren sich Viele aus der Gessellschaft und sind daran, einen zweiten, dem nationalen Getriebe und den Wortführern der Föderalisten fernstehenden Arbeiterverein ins Leben zu rufen,

Darob herrscht natürlich in den nationalen Blättern bereits grosse Entrüstung, denn es droht ihnen ein bedeutender Agitationsherd für nationale Wünsche verloren zu gehen, den die nationale Partei gerade in der Zeit der Versöhnungs-Aera nicht entbehren kann.»

V Slovenskem Narodu št. 170 pa čitamo, da je delalskemu društvu prepovedana slavnost 14. avgusta.

V št. 172 Slovenskega Naroda, pa graja dopisnik iz Trsta gospodarstvo podpornega delalskega društva, pravi, da ni bilo treba troška za zastavo in da je društvo zgubilo 40 gl. za gledišče Armonia itd. Ta fakta predložimo slavnemu občinstvu, da jih primerja in sodi.

Ne da bi hotel podpisani odbor odgovarjati na te koncentrične napade iz dveh različnih taborov, ki sta menda sklenola zvezo samo zaradi našega ubožega društva, ampak v interesu društva je primoran javiti to le:

1. Naše društvo se ne peča s politiko, ampak strogo izvršuje cilj, katerega mu predpisujejo pravila. Kedor more dokazati, da se bavi s politiko, naj to javno dokaže in naj se podpiše, drugače je obrekovalec.

2. Akopram ima to društvo v domačem taboru neprijateljev, katerim pa prav za prav ne gre za drugo, nego za osebo, pri vsem tem to društvo vsak dan boljše napreduje; uže več časa pristopa na teden 20 do 30 novih udov v društvo, katero je dosedaj, po poludrugoletnem obstanku razdelilo mej družabnike blizu 1600 gl. podpore, in ima pri vsem tem premoženja 3800 gl. kakor je razvideti iz računa do 1. julija 1881.

3. Društvena zastava ni stala društva pravič, ampak udje in neulje so zložili zanj, kar je dokaz, da ogromna večina udov, a ne odbor, hoče zastavo.

4. Društvo nema nobenega nepotrebnega troška. Za stanovanje plačuje manj nego nobena čitalnica na kmetih, to je 3 gl. na mesec, zdravniku daje silno malo (400 gl.). Ako dopisnik »Naroda« pozna dobrega, večjega zdravnika, ki bi ta posel ceneje opravljal, naj ga naznani odboru, kateri bode zato hvaležen in sedanjji rodoljubni gosp. zdravnik rad odstopi službo drugemu. Za uradnika potrosi društvo 300 gl. na leto, ker ceneje nobeden ne prevzame te službe in ker tudi noben odbornik neče in ne more zastoj opravljati službe, ki traja po 6 do 7 ur na dan. Ako pa pozna g. dopisnik človeka, ki bi bil zmožen temu opravilu in bi službo brez plačila opravljal in dal tudi kavcijo, naj ga naznani in odbor z veseljem sprejme tako ponudbo. Za časnike društvo potrosi 50 do 60 gl., ker mnogo časnikov dobiva gratis, za kar mora biti hvaležen raznim uredništvom, prav tako zasebnikom, ki so podarili mnogo knjig.

5. Da se je preneslo blagoslovenje zastave, ti le so vzroki: Po sklepu odbora je prosilo društvo protektorata in kumstva neke najviše osebe; prošnja je odšla uže v aprilu, a rešena ni še dosedaj, ker je namestništvo preiskovalo, ali so resnične one tožbe v začetku omenjenih gospodov, katerih omenja tudi »Narodov« dopisnik. Prav temu pa povemo, da namestništvo je bilo primorano uže dve tožbi odbiti, ker je našlo, da sti ničevi, kar dokazuje tudi, da odbor in društvo popolnoma korektno postopata. Ohzir, katerega je dolžan odbor visokim osobam, odločil je, da je odbor prenesel blagoslovenje. Pri vsem tem pa osnuje društvo veselico 14. avgusta in se pri tej priliki razvije zastava, katera ni konfiscirana, kakor trdijo sovražniki društva in prav tako ni namestništvo še nobenkrat prepovedalo slavnosti 14. avgusta, kakor trdi dopisnik v »Narodu«, ampak namestništvo je reklo, da društvo sme celo blagosloviti zastavo, kadar njemu ljubo, ako neče čakati odbora na omenjeno prošnjo.

6. Onih 40 gl., katere je plačalo društvo gledišču »Armonia« dobi ali nazaj ali pa mu bode gledišče drugi pot prepuščeno.

7. Odbor je moral izobčiti 4 ude, ker je to zahtevala večina udov, kar je dokazal po dveh občnih zbiorih, v katerih so udje skoro enoglasno zahtevali, da se izobčijo oni udje, ki delajo nemir v društvu. Najlepši dokaz, da je bilo to prav storjeno, je pa to, da denes vlada najlepši mir.

Konečno svari odbor sl. občinstvo pred nekaterim, ki pravijo, da je vse eno in isto društvo, naše ali novooenovano in naznanja, da se nahaja le »Via Coroneo« pri Judtmannu, št. 23. pisarna podpornega delalskega društva.

Odbor delalskega društva.

Tržno poročilo.

Kava. — Došla so poročila iz Amerike, da je kava Rio poskočila za 2 do 3%, vsled česar so cene tudi nekoliko više. Denes velja Rio 01 gl. 54 do gl. 75., Java gl. 80 do gl. 85., Portorico gl. 82 do gl. 95., Ceylon plant od gl. 102 do gl. 135.

